

Överförmyndaren i Vaggeryds kommun
overformyndarkansliet-
GGVV@varnamo.se

Inspektion enligt 20§ förmyndarskapsförordningen (1995:379) av överförmyndaren i Vaggeryds kommun

Länsstyrelsen företog den 18 maj 2022 inspektion av överförmyndaren i Vaggeryds kommun. Inspektionen genomfördes genom ett fysiskt besök vid det gemensamma kansliet i Värnamo. Med anledning av det gemensamma kansliet i Värnamo företogs den inledande delen av inspektionen med genomgång av den årliga redogörelsen för verksamheten med överförmyndarna i Värnamo och Gnosjö samt överförmyndarnämnden i Gislaveds kommun.

Närvarande vid mötet var Joakim Lindberg (enhetschef), Mats Bodestad (överförmyndare i Värnamo kommun), Kenth Williamsson (överförmyndaren i Vaggeryds kommun), Kari Parman (överförmyndare i Gnosjö kommun) och Lis Melin (ordförande i Gislaveds kommuns överförmyndarnämnd). Från Länsstyrelsen deltog länsjuristerna Anna Isaksson och Malin Reinhold.

Underlag för inspektionen var den verksamhetsredogörelse som sänts in till Länsstyrelsen, protokoll från föregående inspektion samt den stickprovsgranskning som genomförts i anslutning till inspektionsmötet.

Utöver de uppgifter som framgår av verksamhetsredogörelsen (se bilaga) behandlades nedanstående frågor särskilt.

Redogörelse för verksamheten

Angående resurser på enheten anføres att antalet resurser, för närvarande, är tillräckligt för att kunna hantera det löpande arbetet. Antalet resurser är dock inte tillräckligt för att kunna arbeta med frågor kopplade till verksamhetsutveckling avseende till exempel rekrytering av ställföreträdare och digitalisering. Kansliet har äskat medel för ytterligare en permanent resurs i samband med bildandet av en gemensam nämnd.

Det är beslutat att Vaggeryd, Gislaved, Värnamo och Gnosjö kommuner kommer att gå samman i en gemensam överförmyndarnämnd från och med år 2023. Värnamo kommer att bli värdkommun. En del förberedande arbete har gjorts men en del arbete återstår ännu att göra.

Ibland inkommer läkarintyg, till kansliet, där det framgår att en person är i behov av god man eller förvaltare. Vid en sådan händelse kontaktar kansliet den person som inkommit med läkarintyget och ber denne inkomma med kompletterande handlingar samt informerar om möjligheten för bland annat den enskilde att själv ansöka om god man.

Vad gäller granskning av årsräkningar anfördes att de flesta årsräkningarna är färdiggranskade innan slutet av sommaren och 99 procent är färdiggranskade innan oktober månad. I de fall granskningen har dragit ut på tiden beror detta på att årsräkningarna har behövt kompletteras.

Om huvudmannen ska stå för ställföreträdarens arvode och arvodet överstiger ett normalt arvode enligt SKR:s rekommendationer kan huvudmannen ges möjlighet att yttra sig inför beslut om arvodering. I vissa fall kan överförmyndaren även stämma av vad som anförs i redogörelsen med andra utomstående personer.

Avseende utbetalning från överförmyndarspärade konton anfördes att det främst är förmyndare som inkommer med kvitton i samband med ansökan om uttag från överförmyndarspärade konton. Kansliet arbetar aktivt med att informera förmyndarna om att kvitton ska inkomma efter och således inte före inköp.

Stickprovsgranskning

Länsstyrelsen har genomfört granskning av åtta akter (akt 796, 830, 852, 975, 1777, 2293, 2817 och 3807). Granskningen har i huvudsak avsett de två senaste åren.

Enligt länsstyrelsernas gemensamma tillsynsinriktning ska Länsstyrelsen under 2022 kontrollera att överförmyndarens granskning av redovisningshandlingar genomförts på ett korrekt vis, och därvid särskilt kontrollera hur överförmyndaren följer upp årsräkningar granskade med korrigeringar. Länsstyrelsen ska även kontrollera överförmyndarens hantering av förmynderskapsärenden och ställföreträdarskap för underåriga, och överförmyndarens handläggning och tillsyn i ställföreträdarskap i de fall huvudmannen är delägare i ett dödsbo.

Granskningen ger Länsstyrelsen anledning till följande påpekanden avseende nedan angivna akter.

Akt 830 - förvaltarskap och akt 796 – godmanskap 11 kap. 4 § föräldrabalken

Årsräkningarna avseende kalenderåret 2020 har, i respektive akt, granskats med anmärkning. I båda akterna finns ett meddelande till ställföreträdaren om att årsräkningen har granskats med anmärkning. Meddelandena i akterna är daterade den 17 februari vilket motsvarar

datumen för granskning av respektive årsräkning. Av akterna framgår inte huruvida ställföreträdaren getts möjlighet att yttra sig inför anmärkningen. Av tjänsteanteckning i respektive akt framgår dock att handläggare varit i kontakt med ställföreträdaren den 22 februari och diskuterat de brister som framkommit vid granskningen.

Vid inspektionsbesöket uppgavs att överförmyndarens rutin är att ställföreträdaren ska ges möjlighet att yttra sig inför att årsräkning granskas med anmärkning i enlighet med vad som föreskrivs i 16 kap. 5 § föräldrabalken (1949:381), FB. I de aktuella ärendena har dock detta missats.

Länsstyrelsen påminner om att det föreskrivs i 16 kap. 5 § FB att inför att årsräkning granskas med anmärkning ska ställföreträdaren ges möjlighet att yttra sig inom den tid som överförmyndaren bestämmer. Av bestämmelsen framgår vidare att om ett yttrande inte lämnas inom förelagd tid eller om överförmyndaren anser att yttrandet inte är tillfredsställande, ska anteckning om anmärkningen göras på den granskade handlingen.

Länsstyrelsen konstaterar att det inte är tillräckligt att ställföreträdaren ges möjlighet att yttra sig efter att årsräkningen granskats med anmärkning. Enligt Länsstyrelsens bedömning har överförmyndaren således brustit i anmärkningsförfarandet vid granskningen av årsräkningarna för år 2020 i de aktuella akterna. Med anledning av att överförmyndaren inte låtit ställföreträdarna yttra sig inför anmärkningarna i de aktuella akterna riktas viss kritik mot överförmyndaren.

Akt 1777 – förvaltarens

Av akten framgår att årsräkningen för år 2019 inkom till överförmyndaren den 19 februari 2020. Den 29 september 2020 begärde överförmyndaren komplettering, som inkom den 1 oktober 2020. Årsräkningen granskades sedan utan anmärkning den 5 oktober 2020. Länsstyrelsen informerar om att Justitieombudsmannen, JO, har anfört i huvudsak följande avseende handläggningstider. Överförmyndares kontroll av årsräkningar är en garanti för att huvudmannens tillgångar används på ett sätt som är till dennes fördel. Det är därför viktigt att årsräkningar granskas inom rimlig tid. Handläggningen har ansetts för långsam när komplettering skickats ut nästan fem månader efter att årsräkningen getts in och när den sammanlagda tiden för granskning har uppgått till sju månader (jmf JO:s beslut den 3 juli 2009, dnr 5172–2008, se även JO:s ämbetsberättelse 2012/13 s. 452 ff. och JO:s beslut den 31 augusti 2016, dnr 6098–2015). Med anledning av att det tagit för lång tid innan komplettering begärts in riktar Länsstyrelsen kritik mot överförmyndaren.

Gällande omprövning av förvaltare för år 2021 konstaterar Länsstyrelsen att överförmyndaren har begärt in underlag från förvaltaren för att kunna genomföra omprövningen. Underlaget inkom inom den 13 september, vilket var inom begärd tidsfrist. Nästa händelse gällande omprövningen är ett e-postmeddelande som överförmyndaren skickat till förvaltaren den 9 maj 2022. Av e-postmeddelandet framgår att de talats vid i höstas efter att underlaget inkommit och att överförmyndaren skulle behöva mer information om förvaltare och titta på om det är uteslutet med ett godmanskap. Överförmyndaren konstaterar att dialogen behöver återupptas för att kunna genomföra en omprövning av förvaltare.

Enligt 5 § 2 st. förmyndarskapsförordningen (1995:379) ska överförmyndaren årligen särskilt granska samtliga förvaltare för att pröva om det finns skäl att ansöka om upphörande av förvaltare. Länsstyrelsen konstaterar att ett förvaltare innebär en betydande inskränkning i huvudmannens handlingsförmåga, och att det därför är av vikt att överförmyndaren årligen granskar förvaltare för att se om de ska kvarstå eller inte. Med anledning av att förvaltare inte har omprövats år 2021 riktar Länsstyrelsen kritik mot överförmyndaren.

I blanketten för omprövning av förvaltare avseende år 2021 är en fråga till förvaltaren: "Anser du att ditt uppdrag motsvarar det behov din huvudman har, eller skulle uppdraget begränsas eller utökas?" I blanketten ska frågan besvaras med ett ja eller nej.

Enligt Länsstyrelsens mening kan frågan uppfattas som otydlig eftersom det är två olika frågor som ska besvaras med ett ja eller nej. Vid inspektionsbesöket uppgavs att den aktuella frågan i mallen för blanketten har ändrats i syfte att förtydliga vilken information från förvaltaren som efterfrågas.

Sammanfattande synpunkter

De fel eller brister som uppmärksammas i överförmyndarens handläggning bör i förekommande fall korrigeras.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsjurist Anna Isaksson med länsjurist Malin Reinhold som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kopia till

Kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och revisorerna i Vaggeryds kommun, info@vaggeryd.se
JOkansli1@jo.se

Bilagor

Verksamhetsredogörelse inkommen den 25 april 2022.